

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II

POLITICAL SCIENCE

A

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JUN - 15225

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 44

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 100 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (B) is the correct response.

Following wrong methods should not be used as they are not recognised by scanning machine in digitized assessment. Candidate using such method will be responsible for their loss.

WRONG METHODS

- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated. Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यासाठी महत्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 100 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटांतच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काढू/निळा करावा.

उदा. : जर (B) हे योग्य उत्तर असेल तर.

खालील चुकीच्या पद्धती वापरू नये, कारण डिजिटाइज्ड (Digitized) मूल्यांकनात स्कॅनिंग मशीन त्यांना ओळखत नाही. त्या पद्धती वापरून नुकसान झाल्यास त्यास विद्यार्थीच जबाबदार असतील.

WRONG METHODS

- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JUN - 15225/II—A

JUN - 15225/II—A

Political Science
Paper II
राजनीति विज्ञान
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. The book 'Citizenship and Social Class' is authored by .....

- (A) John Rawls
- (B) Will Kymlicka
- (C) Michael Sandal
- (D) T.H. Marshall

2. Who among the following thinkers is often taken to be a conservative thinker ?

- (A) Jacques Derrida
- (B) David Hume
- (C) Noam Chomsky
- (D) E.F. Schumacher

1. 'सिटीझनशिप अँड सोशल क्लास' हे पुस्तक ..... यांनी लिहिले आहे.

- (A) जॉन रॉल्स
- (B) विल किमलिका
- (C) मायकेल सँडल
- (D) टी.एच. मार्शल

2. खालील विचारवंतांपैकी कोणाला सहसा पुराणमतवादी विचारवंत मानले जाते ?

- (A) जॅक डेरिडा
- (B) डेव्हिड ह्यूम
- (C) नोम चोम्स्की
- (D) ई. एफ. शूमाकर

3. Who among the following thinkers described ideology as 'false consciousness' ? (A) Karl Marx (B) Karl Popper (C) G.W.F. Hegel (D) Jean Bodin	3. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने विचारधारेचे वर्णन 'भ्रामक जाणीव' असे केले ? (A) कार्ल मार्क्स (B) कार्ल पॉपर (C) जी. डब्ल्यू. एफ. हेगेल (D) जीन बोडिन
4. Who among the following thinkers introduced the concept of positive liberty ? (A) H.J. Laski (B) T.H. Green (C) J.S. Mill (D) Robert Nozick	4. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने सकारात्मक स्वातंत्र्याची संकल्पना मांडली ? (A) एच.जे. लास्की (B) टी.एच. ग्रीन (C) जे.एस. मिल (D) रॉबर्ट नोझिक
5. German social democracy developed by : (A) Ferdinand Lassalle (B) Eduard Bernstein (C) Karl Kautsky (D) Georges Sorel	5. जर्मन सामाजिक लोकशाही यांनी विकसित केली : (A) फर्डिनंड लासाले (B) एडुअर्ड बर्नस्टाइन (C) कार्ल कौत्स्की (D) जॉर्जेस सोरेल

6. One of the earliest thinkers to give detailed attention to the problem of inequality in modern civilization was : (A) Karl Marx (B) Joseph Proudhon (C) J.J. Rousseau (D) Alexis de Tocqueville 7. The concept of 'hegemony' was developed by ..... . (A) Antonio Gramsci (B) Karl Marx (C) David Held (D) Hennah Arendt 8. Male-designed and male-dominated institutions are the major threat to nature, is the main argument of which among the following streams of feminism ? (A) Liberal feminism (B) Black feminism (C) Socialist feminism (D) Eco feminism	6. आधुनिक सभ्यतेतील असमानतेच्या समस्येकडे तपशीलवार लक्ष देणाऱ्या सर्वात आधीच्या विचारवंतांपैकी एक हा होता : (A) कार्ल मार्क्स (B) जोसेफ प्रूधॉन (C) जे.जे. रूसो (D) अँलेक्सिस डी टॉकविले 7. 'धुरिणत्व' ही संकल्पना ..... ने विकसित केली होती. (A) अँटोनियो ग्राम्सी (B) कार्ल मार्क्स (C) डेव्हिड हेल्ड (D) हेन्ना अरेंड्ट 8. पुरुषांनी तयार केलेल्या पुरुषप्रधान संस्था या निसर्गाला मोठा धोका आहे, हा स्त्रीवादाच्या खालीलपैकी कोणत्या प्रवाहाचा मुख्य तर्क आहे ? (A) उदारमतवादी स्त्रीवाद (B) कृष्ण वर्णीय स्त्रीवाद (C) समाजवादी स्त्रीवाद (D) पर्यावरणीय स्त्रीवाद

9. The argument that, 'the search for knowledge is an expression of the search for power' was offered by ..... . (A) J. Derrida (B) Michel Foucault (C) J. Habermas (D) G.W.F. Hegel 10. The book titled 'The Real World of Democracy' is written by ..... . (A) Robert Dahl (B) C.B. Macpherson (C) Jeremy Bentham (D) Joseph Schumpeter 11. Antonio Gramsci introduced the idea of "historical bloc" as a key element in understanding social change. What does this term refer to ? (A) The alliance between ruling elites and the proletariat (B) The unity of diverse social forces under the leadership of a dominant class (C) The cyclical nature of historical events (D) The inevitability of socialist revolution	9. 'ज्ञानाचा शोध ही शक्तीच्या शोधाची अभिव्यक्ती आहे' असा युक्तिवाद ..... यांनी मांडला होता. (A) जे. डेरिडा (B) मिशेल फुकोल्ट (C) जे. हॅबरमास (D) जी. डब्ल्यू. एफ. हेगेल 10. 'द रिअल वर्ल्ड ऑफ डेमोक्रेसी' हे पुस्तक ..... यांनी लिहिले आहे. (A) रॉबर्ट डहल (B) सी. बी. मॅकफरसन (C) जेरेमी बेंथम (D) जोसेफ शुम्पीटर 11. सामाजिक बदल समजून घेण्यासाठी मुख्य घटक म्हणून अँटोनियो ग्राम्सी यांनी "ऐतिहासिक गट" ची कल्पना मांडली. या संकल्पनेचा संदर्भ काय आहे ? (A) सत्ताधारी अभिजात वर्ग आणि सर्वहारावर्ग यांच्यातील युती (B) प्रबळ वर्गाच्या नेतृत्वाखाली विविध सामाजिक शक्तींची एकता (C) ऐतिहासिक घटनांचे चक्रीय स्वरूप (D) समाजवादी क्रांतीची अपरिहार्यता

12. During the Chinese Civil War, Mao Zedong outlined his military strategy, which involved the use of guerrilla warfare and the establishment of base areas in rural regions. What is this strategy commonly known as ?

- (A) Blitzkrieg
- (B) People's War
- (C) Total War
- (D) Tactical Mobilization

13. Who among the following wrote, "Laws are the rules of just and unjust; nothing being reputed unjust that is not contrary to some law" ?

- (A) Bentham
- (B) Hegel
- (C) Hobbes
- (D) Rousseau

12. चिनी गृहयुद्धाच्या काळात माओ झेडोंग यांनी रेखांकित केलेल्या लष्करी रणनीतीमध्ये गनिमी युद्धाचा वापर आणि ग्रामीण भागात पायाभूत क्षेत्रांची स्थापना यांचा समावेश होतो. ही रणनीती सामान्यतः काय म्हणून ओळखली जाते ?

- (A) ब्लिट्झक्राँग
- (B) पीपल्स वार
- (C) टोटल वार
- (D) डावपेचात्मक कृतिप्रवणता

13. खालील विधान कोणी केले ?

“कायदे हे न्याय्य आणि अन्याय्य नियम आहेत; अन्यायकारक काही ही प्रतिष्ठित केले जात नाही हे कायद्याच्या विरोधात नाही का ?

- (A) बेंथम
- (B) हेगेल
- (C) हॉब्स
- (D) रूसो

14. Who is credited with formulating the modern concept of nation state which possesses the legitimate monopoly of use of force ? (A) Plato (B) Machiavelli (C) Max Weber (D) Karl Marx 15. In Hegel's notion the highest possible achievement of the mind as expressed in social life was in ..... (A) The Contemporary Prussian State (B) Rome (C) Athens (D) Contemporary Great Britain 16. Which of the following thinker promoted the idea that citizens create state for protection of their rights and if the state fails, they have a right to resist ? (A) Karl Marx (B) John Locke (C) J.S. Mill (D) Mary Wallstonecraft	14. बळाच्या वापराची कायदेशीर मक्तेदारी असलेल्या राष्ट्राच्या आधुनिक संकल्पना मांडण्याचे श्रेय कोणास जाते ? (A) प्लेटो (B) मॅकियावेली (C) मॅक्स वेबर (D) कार्ल मार्क्स 15. हेगेलच्या कल्पनेतील मनाचे सर्वोच्च संभाव्य यश, कोणत्या सामाजिक जीवनात व्यक्त होते ? (A) समकालीन प्रशिया राज्य (B) रोम (C) अथेन्स (D) समकालीन ग्रेट ब्रिटेन 16. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने असे प्रतिपादित केले की नागरिक आपल्या संरक्षणासाठी राज्य निर्माण करते आणि राज्य अपयशी ठरल्यास त्यांना प्रतिकार करण्याचा अधिकार असतो ? (A) कार्ल मार्क्स (B) जॉन लॉक (C) जे. एस. मिल (D) मॅरी वॉल्ट्स्टनक्राफ्ट

17. Which of the following author wrote “Citizen is a free and autonomous person” ? (A) John Locke (B) J.S. Mill (C) Rousseau (D) Jeremy Bentham	17. “नागरिक एक स्वतंत्र आणि स्वायत्त व्यक्ती आहे” हे विधान कोणत्या लेखकाने मांडले ? (A) जॉन लॉक (B) जे.एस. मिल (C) रूसो (D) जेरेमी बेंथम
18. “Over himself, over his own body and mind, the individual is sovereign”, is a statement of which philosopher ? (A) James Mill (B) John Stuart Mill (C) Jeremy Bentham (D) Martin Luther King	18. “स्वतःवर, स्वतःच्या शरीरावर आणि मनावर, व्यक्ती ही सार्वभौम आहे”, हे कोणत्या तत्त्ववेत्त्याचे विधान आहे ? (A) जेम्स मिल (B) जॉन स्टुअर्ट मिल (C) जेरेमी बेन्थम (D) मार्टिन ल्यूथर किंग
19. Which thinker believed that the individual right to liberty reinforces selfishness ? (A) Hobbes (B) Locke (C) Marx (D) Engels	19. कोणता विचारवंत असे मानतो की व्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार स्वार्थाला बळ देतो ? (A) हॉब्स (B) लॉक (C) मार्क्स (D) एंगेल्स

20. Which of the following concepts is central to Hannah Arendt's political thought ?

- (A) Utilitarianism
- (B) Totalitarianism
- (C) Libertarianism
- (D) Absolutism

21. Who returned the 'Knighthood' award as a protest on Jallianwala Bagh Massacre ?

- (A) M.K. Gandhi
- (B) Jawaharlal Nehru
- (C) Sri Aurobindo
- (D) Rabindranath Tagore

20. खालीलपैकी कोणती संकल्पना हाना आरएन्ड यांच्या राजकीय विचारांचा मध्यवर्ती विचार आहे ?

- (A) उपयुक्ततावाद
- (B) निरंकुशतावाद
- (C) उदारमतवाद
- (D) निरपवाद

21. जालियनवाला बाग हत्याकांडाचा निषेध म्हणून कोणी 'नाईट-हुड' पुरस्कार परत केला ?

- (A) एम. के. गांधी
- (B) जवाहरलाल नेहरू
- (C) श्री अरविंद
- (D) रवींद्रनाथ टागोर

22. Match the pair using the codes given below :

List I

- (a) Kautilya
- (b) M.N. Roy
- (c) Jayprakash Narayan
- (d) Sri Aurobindo

List II

- (1) Total Revolution
- (2) Spiritual Nationalism
- (3) Mandal Theory
- (4) Radical Humanism

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (4) (1) (3)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (3) (4) (2) (1)

23. Which of the following book is written by Dr. B.R. Ambedkar ?

- (A) Ranade, Gandhi and Jinnah
- (B) Marx, Gandhi and Socialism
- (C) Guilty Men of India's Partition
- (D) Why Socialism ?

22. खालील सूचीचा वापर करून योग्य जोड्या जुळवा :

यादी I

- (a) कौटिल्य
- (b) एम.एन. रॉय
- (c) जयप्रकाश नारायण
- (d) श्री अरविंद

यादी II

- (1) संपूर्ण क्रांती
- (2) अध्यात्मिक राष्ट्रवाद
- (3) मंडल सिद्धांत
- (4) मूलग्राही मानवतावाद

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (4) (1) (3)
- (B) (2) (1) (4) (3)
- (C) (3) (4) (1) (2)
- (D) (3) (4) (2) (1)

23. खालीलपैकी कोणता ग्रंथ डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांनी लिहिला आहे ?

- (A) रानडे, गांधी आणि जिन्ना
- (B) मार्क्स, गांधी आणि समाजवाद
- (C) भारतीय फाळणीचे गुन्हेगार
- (D) समाजवाद का ?

24. Choose the incorrect statement from the following :

- (A) Jawaharlal Nehru was the architect of Panchasheel
- (B) Bal Gangadhar Tilak oppose 'Age of Consent Act'
- (C) Jayprakash Narayan put forth the concept of 'Four Pillar State'
- (D) M.K. Gandhi put forth the concept of Trusteeship

25. Which of the following statement is correct about the rules listed by M.K. Gandhi for Satyagrahi ?

- (a) Must have a living faith in God
- (b) Must believe in truth and non-violence
- (c) Must be angry with opponents
- (d) Must be a habitual Khadi wearer and spinner

Codes :

- (A) (a), (b), (c)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (a), (b), (d)
- (D) (a), (c), (d)

24. खालीलपैकी अयोग्य विधान ओळखा :

- (A) जवाहरलाल नेहरू हे पंचशील धोरणाचे शिल्पकार होते
- (B) बाळ गंगाधर टिळक यांनी 'संमतिवयाच्या कायद्याचा' विरोध केला
- (C) जयप्रकाश नारायण यांनी 'चौखांबा राज्य' ही संकल्पना मांडली
- (D) एम. के. गांधी यांनी विश्वस्त संकल्पना मांडली

25. एम.के. गांधी यांनी सत्याग्रहीसाठी सांगितलेल्या नियमांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?

- (a) तो ईश्वरावर श्रद्धा ठेवणारा असावा
- (b) तो सत्य व अहिंसेवर विश्वास ठेवणारा असावा
- (c) तो विरोधकांप्रती राग बाळगणारा असावा
- (d) तो खादी वस्त्र वापरणारा व विणणारा असावा

संकेतसूची :

- (A) (a), (b), (c)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (a), (b), (d)
- (D) (a), (c), (d)

26. What are the conditions put forward by Dr. B.R. Ambedkar for Democracy to function ? Choose your answer by using the codes given below :

- (a) Equality in Law and Administration
- (b) Existence of a weak opposition
- (c) Instills a Passion for Liberty in Society
- (d) There is no place for the Tyranny of Majority

Codes :

- (A) (a), (b), (c)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (a), (b), (d)
- (D) (a), (c), (d)

26. डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांनी लोकशाहीच्या यशस्वितेसाठी कोणत्या आवश्यक अटी सांगितल्या आहेत ? खाली दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून तुमचे उत्तर निवडा :

- (a) कायदा व प्रशासन यामधील समता
- (b) कमकुवत विरोधी पक्षाचे अस्तित्व
- (c) स्वातंत्र्याप्रती आस्था असणारा समाज
- (d) बहुमताच्या हुकूमशाहीला कोणतेही स्थान नसणे

संकेतसूची :

- (A) (a), (b), (c)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (a), (b), (d)
- (D) (a), (c), (d)

27. Who says that “Kama, Artha, Dharma and Moksha are the four objectives of Humankind ?” (A) Deendayal Upadhyaya (B) Ram Manohar Lohia (C) Jayprakash Narayan (D) Periyar E.V. Ramasamy	27. “काम, अर्थ, धर्म आणि मोक्ष ही मनुष्याची चार उद्दिष्ट्ये आहेत” असे कोण म्हणाले ? (A) दीनदयाल उपाध्याय (B) राम मनोहर लोहिया (C) जयप्रकाश नारायण (D) पेरियार ई. व्ही. रामसामी
28. Which Indian Political thinker founded “The League of Radical Congressmen’ ? (A) Jawaharlal Nehru (B) M.K. Gandhi (C) M.N. Roy (D) Pandita Ramabai	28. कोणत्या भारतीय राजकीय विचारवंताने ‘दि लीग ऑफ रॅडिकल काँग्रेसमन’ची स्थापना केली ? (A) जवाहरलाल नेहरू (B) एम. के. गांधी (C) एम. एन. रॉय (D) पंडिता रमाबाई
29. Which book is written by Political thinker Barani ? (A) Tarikh-i-Firozshahi (B) The Causes of the Indian Revolt (C) Asar-us-Sanadid (D) Javid Nama	29. राजकीय विचारवंत बरनी याने कोणता ग्रंथ लिहिला आहे ? (A) तारीख-ए-फिरोजशाही (B) द काँजेस ऑफ द इंडियन रिव्होल्ट (C) असर-उस-सनदिद (D) जाविद नामा

30. Which of the following statements are correct with regard to Jayprakash Narayan's Total Revolution. Choose your answer from the codes given below :

- (a) Jayprakash Narayan wanted to eradicate corruption from India's Political and Social life.
- (b) Total Revolution is a combination of seven revolution.
- (c) Aim to Total Revolution is to bring change in society on the basis of Sarvodaya values.
- (d) Total Revolution promote to centralization of political power

Codes :

- (A) (a), (b), (d)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (c), (d)
- (D) (a), (b), (c)

30. खालीलपैकी जयप्रकाश नारायण यांच्या संपूर्ण क्रांतीच्या विचाराशी योग्य असे विधान कोणते आहे ? खाली दिलेल्या पर्यायांमधून तुमचे उत्तर निवडा :

- (a) भारताच्या राजकीय व सामाजिक जीवनातून भ्रष्टाचाराचे समूळ उच्चाटन हे जयप्रकाश नारायण यांचे ध्येय होते.
- (b) संपूर्ण क्रांती हा सात क्रांत्यांचा समुच्चय होती
- (c) संपूर्ण क्रांतीच्या माध्यमातून समाजामध्ये सर्वोदय मूल्यांवर आधारित परिवर्तन घडवून आणणे
- (d) संपूर्ण क्रांती ही राजकीय सत्तेच्या केंद्रीकरणाचा पुरस्कार करते.

संकेतांक :

- (A) (a), (b), (d)
- (B) (b), (c), (d)
- (C) (c), (d)
- (D) (a), (b), (c)

31. Identify the correct statement :

- (A) New Institutionalism focuses on formal institutions of Government
- (B) Institutionalism focuses on developing a sociological view of institutions
- (C) New Institutionalism focuses on developing a sociological view of institutions
- (D) New Institutionalism rose in 19th Century

32. Which type of Anti-colonial struggle was witnessed in Africa ?

- (A) Non-violent
- (B) Armed
- (C) Democratic
- (D) Revolutionary

31. योग्य विधान ओळखा :

- (A) नव संस्थासंस्थात्मीकरण शासनाच्या औपचारिक संस्थांवर भर देते
- (B) संस्थात्मीकरण संस्थांच्या सामाजिक दृष्टिकोनाच्या विकासावर भर देते
- (C) नव संस्थासंस्थात्मीकरण संस्थांच्या सामाजिक दृष्टिकोनाच्या विकासावर भर देते
- (D) नव संस्थासंस्थात्मीकरण 19वा शतकात उदयाला आले

32. आफ्रिकेतील वसाहतविरोधी लढा कोणत्या प्रकारचा होता ?

- (A) अहिंसक
- (B) सशस्त्र
- (C) लोकशाही
- (D) क्रांतिकारी

33. Identify the correct event that led to nationalism in a European state : (A) Great Britain : Magna Carta (B) France : French Revolution (C) Germany : Dissatisfaction of elite (D) Italy : Victory of Giorgia Meloni 34. Whose objective is to create a new man who will sacrifice Bourgeois values ? (A) Mahatma Gandhi (B) Lenin (C) Mao Tse Tung (D) Fidel Castro 35. Who was the last military dictator in Pakistan ? (A) Ayub Khan (B) Yahya Khan (C) Zia Ul Haq (D) Pervez Musharraf	33. युरोपीय राज्यात राष्ट्रवादाला कारणीभूत ठरणारी घटना ओळखा : (A) ग्रेट ब्रिटेन : मॅग्ना कार्टा (B) फ्रान्स : फ्रेंच राज्यक्रांती (C) जर्मनी : अभिजनांचा असंतोष (D) इटली : जॉर्जिया मेलोनीचा विजय 34. बुर्ज्वा मूल्यांना तिलांजली देणारा 'नवा माणूस' घडवणे हे कोणाचे उद्दीष्ट्य होते ? (A) महात्मा गांधी (B) लेनिन (C) माओ त्से तुंग (D) फिडल कास्त्रो 35. पाकिस्तानातील शेवटचा लष्करी हुकूमशहा कोण होता ? (A) अयुब खान (B) याह्या खान (C) झिया उल हक (D) परवेझ मुशर्रफ

36. Identify correct statement in relation to Emergency powers in India :

- (A) The federal nature of Indian state is transformed in the unitary form when emergency is declared through Article 352
- (B) Through Article 356 emergency can be declared for economic crisis in India
- (C) Punjab was the first state where emergency was declared
- (D) Golaknath Case was related to emergency

37. Who is considered the founding father of Bangladesh ?

- (A) Yahya Khan
- (B) Sheikh Mujibur Rahman
- (C) Zahurul Haq
- (D) Mufti Ahmed

36. भारतातील आणीबाणीच्या अधिकारांच्या संदर्भात योग्य विधान ओळखा :

- (A) कलम 352 द्वारे आणीबाणी घोषित केल्यावर भारतीय संघराज्याचे स्वरूप एकात्म होते
- (B) कलम 356 द्वारे भारतात आर्थिक अरिष्टासाठी आणीबाणी घोषित केली जाऊ शकते
- (C) पंजाब हे पहिले राज्य आहे जेथे आणीबाणी जाहीर करण्यात आली
- (D) गोलकनाथ प्रकरण आणीबाणीशी संबंधित होते

37. बांगलादेशचे संस्थापक कोण मानले जाते ?

- (A) याह्या खान
- (B) शेख मुजीबुर रेहमान
- (C) झहुरूल हक
- (D) मुफ्ती अहमद

38. Which Financial Institutions provided helping hand to all the Developing Countries ? (A) Reserve Bank (B) Bretton Woods institutions (C) Asian Development Bank (D) UNICEF 39. Which is the disadvantage of concentration of power in elite class ? (A) Restricted political participation (B) Accountability (C) Sustenance of democratic values (D) Efficiency 40. Identify the correct statement : (A) Independent electoral machinery is essential in liberal democracy (B) The head of electoral machinery is elected in liberal democracy (C) In liberal democracy Political Parties control Electoral machinery (D) In liberal democracy Electoral machinery is not essential	38. कोणत्या वित्तीय संस्थांनी सर्व विकसनशील देशांना मदतीचा हात दिला ? (A) रिझर्व बँक (B) ब्रेटन वूड्स संस्था (C) एशियन डेव्हलपमेंट बँक (D) युनिसेफ 39. अभिजन वर्गाकडे सत्ता केंद्रित झाली तर त्याचा तोटा कोणता ? (A) मर्यादित राजकीय सहभाग (B) जबाबदारी (C) लोकशाही मूल्यांचे भरणपोषण (D) कार्यक्षमता 40. योग्य विधान ओळखा : (A) उदारमतवादी लोकशाहीत स्वतंत्र निवडणूक यंत्रणा आवश्यक आहे (B) उदारमतवादी लोकशाहीत निवडणूक यंत्रणेचा प्रमुख निवडून येतो (C) उदारमतवादी लोकशाहीत राजकीय पक्ष निवडणूक यंत्रणा नियंत्रित करतात (D) उदारमतवादी लोकशाहीत निवडणूक यंत्रणा आवश्यक नसते

41. Choose wrong option :

- (A) Sir James Stuart Denham : 1767
'An Inquiry into Principles of
Political Economy'
- (B) Adam Smith : 1776 'An Inquiry
into the Nature and Causes of
the Wealth of Nations'
- (C) Rudolf Heberle : 1951 'Social
Movements An Introduction to
Political Sociology'
- (D) Lorenda Von Stein : 1840 'The
History of Movement in France'

42. Which factor has been emphasized
in the Earth Summit held in Rio-
de-Janeiro in 2012 ?

- (A) Building political consensus for
sustainable development
- (B) To curb carbon emissions
- (C) Decreasing the layer of ozone
- (D) Building a global consensus on
carbon credit

41. चुकीचा पर्याय निवडा :

- (A) सर जेम्स स्टुअर्ट डेनहॅम : 1767 'अॅन
इंक्वायरी इनटू प्रिन्सिपल्स ऑफ
पोलिटिकल इकॉनॉमी'
- (B) अॅडम स्मिथ : 1776 'अॅन इंक्वायरी इनटू
द नेचर अॅंड कॉझिस ऑफ वेल्थ ऑफ
नेशन्स'
- (C) रुडॉल्फ हेबर्ले : 1951 'सोशल मूव्हमेंट
अॅन इंट्रोडक्शन टू पोलिटिकल
सोशियोलॉजी'
- (D) लोरेन्डा वॉनस्टीन : 1840 'द हिस्ट्री ऑफ
मूव्हमेंट इन फ्रान्स'

42. इ.स. 2012 मध्ये रिओ-द-जानेरो येथे पार
पडलेल्या पृथ्वी शिखर परिषदेमध्ये कोणत्या
घटकावर भर देण्यात आला आहे ?

- (A) शाश्वत विकासासाठी राजकीय सहमती
मिळविणे
- (B) कार्बन उत्सर्जन रोखणे
- (C) ओझोनचा थर कमी करणे
- (D) कार्बन क्रेडिटविषयी जागतिक सहमती
बनवणे

43. Who among the following is involved in the pact of the century ?

- (A) SOCAR and British Petroleum in Azerbaijan
- (B) SOCAR and American Petroleum in Azerbaijan
- (C) SOCAR and British Petroleum in Kazakhstan
- (D) SOCAR and British Petroleum in Uzbekistan

44. Which university has been developed to develop India's relations with Buddhist countries ?

- (A) Delhi University
- (B) Nalanda University
- (C) Takshashila University
- (D) Buddhist University

43. शतकाचा करारामध्ये खालीलप्रमाणे कोणाचा सहभाग आहे ?

- (A) अझरबैजानमधील सॉकर आणि ब्रिटीश पेट्रोलियम
- (B) अझरबैजानमधील सॉकर आणि अमेरिकन पेट्रोलियम
- (C) कझाकस्तानमधील सॉकर आणि ब्रिटीश पेट्रोलियम
- (D) उजबेकिस्तानमधील सॉकर आणि ब्रिटीश पेट्रोलियम

44. भारताने बुद्धिस्ट देशांबरोबर संबंध विकसित करण्यासाठी कोणत्या विद्यापीठाचा विकास केला आहे ?

- (A) दिल्ली विद्यापीठ
- (B) नालंदा विद्यापीठ
- (C) तक्षशीला विद्यापीठ
- (D) बौद्ध विद्यापीठ

45. Recognize incorrect pair :

- (A) BRICS : 2009
- (B) SAARC : 1985
- (C) OPEC : 1963
- (D) ASEAN : 1967

46. Which of the following conferences was held by India to clarify its role in the Indian Ocean ?

- (A) Indian Naval Symposium
- (B) Indian National Council
- (C) Indian Strategic Council
- (D) Indian Strategic Symposium

47. When was World Trade Organization established ?

- (A) Year 1995
- (B) Year 1996
- (C) Year 1997
- (D) Year 1998

45. चुकीची जोडी ओळखा :

- (A) ब्रिक्स : 2009
- (B) सार्क : 1985
- (C) ओपेक : 1963
- (D) आसियान : 1967

46. हिंदी महासागरातील आपली भूमिका स्पष्ट करण्यासाठी भारताने खालीलपैकी कोणती परिषद भरवली ?

- (A) इंडियन नेव्हल सिम्पोजियम
- (B) इंडियन नेशनल परिषद
- (C) इंडियन सामरिक परिषद
- (D) इंडियन सामरिक सिम्पोजियम

47. जागतिक व्यापार संघटना केंव्हा स्थापन झाली ?

- (A) वर्ष 1995
- (B) वर्ष 1996
- (C) वर्ष 1997
- (D) वर्ष 1998

48. 'Look East Policy' was formulated by which of the following Prime Ministers ?

- (A) Rajiv Gandhi
- (B) I.K. Gujral
- (C) P.V. Narasimha Rao
- (D) Manmohan Singh

49. The primary objective of TRIMS is :

- (A) Growth of Trade
- (B) Similar transactions with domestic and foreign companies
- (C) Control over Multinational Companies
- (D) Increase in trade in goods

50. Which American President added fuel to the fire of the Neo-Cold War ?

- (A) Kennedy
- (B) Nixon
- (C) Reagan
- (D) Carter

48. 'लूक ईस्ट पॉलिसी' खालीलपैकी कोणत्या पंतप्रधानांनी तयार केली होती ?

- (A) राजीव गांधी
- (B) आय. के. गुजराल
- (C) पी. व्ही. नरसिंम्हा राव
- (D) मनमोहन सिंग

49. TRIMS चे मूळ उद्दिष्ट आहे :

- (A) व्यवसायाची वाढ
- (B) देशी आणि विदेशी कंपन्यांशी समान वागणूक
- (C) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांवर नियंत्रण
- (D) वस्तूंच्या व्यापारात वाढ

50. दुसऱ्या शीतयुद्धामध्ये कोणत्या अमेरिकन राष्ट्राध्यक्षाने नव-शीतयुद्धाच्या आगीत तेल ओतण्याचे काम केले ?

- (A) केनेडी
- (B) निक्सन
- (C) रेगन
- (D) कार्टर

51. Which of the following are not the features of Indian foreign policy ?
- (i) Mutual cooperation
(ii) Peaceful cooperation
(iii) Respect for mutual sovereignty
(iv) Expansionism
- (A) (i), (ii), (iii)
(B) (i), (iii), (iv)
(C) (i), (ii), (iii), (iv)
(D) (iv)
52. In which year Indo-USSR signed the treaty of 'peace, friendship and cooperation'.
- (A) 1971
(B) 1972
(C) 1973
(D) 1974
53. Choose the correct option regarding ASEAN :
- (A) It was established in 1976
(B) There are six members in ASEAN
(C) India is the founding member of ASEAN
(D) ASEAN was established in 1967
51. भारतीय परराष्ट्र धोरणाची खालीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये नाहीत ?
- (i) परस्पर सहकार्य
(ii) शांततामय सहकार्य
(iii) परस्पर सार्वभौमत्वाचा आदर
(iv) विस्तारवाद
- (A) (i), (ii), (iii)
(B) (i), (iii), (iv)
(C) (i), (ii), (iii), (iv)
(D) (iv)
52. कोणत्या वर्षी भारत-युएसएसआरने 'शांतता, मैत्री आणि सहकार्य' या करारावर स्वाक्षरी केली ?
- (A) 1971
(B) 1972
(C) 1973
(D) 1974
53. आसियान संदर्भात योग्य पर्याय निवडा :
- (A) आसियानची 1976 मध्ये स्थापना झाली
(B) आसियानमध्ये सहा सदस्य आहेत
(C) भारत हा आसियानचा संस्थापक सदस्य आहे
(D) आसियानची स्थापना 1967 मध्ये झाली

54. When did India accept Partial Test Ban Treaty (PTBT) ?

- (A) 1962
- (B) 1963
- (C) 1964
- (D) 1965

55. 'Gujral doctrine' is related with :

- (A) India's nuclear policy
- (B) India's energy security policy
- (C) India's environmental policy
- (D) India's foreign policy

56. Choose the correct pair regarding SAARC summit.

- (A) First summit—Kathmandu
- (B) Second summit—Dhaka
- (C) Third summit—Bangalore
- (D) Fourth summit—Islamabad

54. भारताने आंशिक चाचणी बंदी करार (PTBT) कधी स्वीकारला ?

- (A) 1962
- (B) 1963
- (C) 1964
- (D) 1965

55. 'गुजराल सिद्धांत' याच्याशी संबंधित आहे :

- (A) भारताचे आण्विक धोरण
- (B) भारताचे ऊर्जा सुरक्षा धोरण
- (C) भारताचे पर्यावरण धोरण
- (D) भारताचे परराष्ट्र धोरण

56. सार्क शिखर परिषदेबाबत योग्य जोडी निवडा.

- (A) पहिली शिखर परिषद—काठमांडू
- (B) दुसरी शिखर परिषद—ढाका
- (C) तिसरी शिखर परिषद—बंगळुरू
- (D) चौथी शिखर परिषद—इस्लामाबाद

57. Choose the incorrect option regarding United Nations.

- (A) India is the founder member of United Nations
- (B) Vijaya Lakshmi Pandit served as the President of United Nations General Assembly
- (C) India is the permanent member of United Nations Security Council
- (D) India is a major contributor in United Nations Peacekeeping Missions

58. In which year the Intergovernmental Panel on Climate Change was established ?

- (A) 1985
- (B) 1986
- (C) 1987
- (D) 1988

57. संयुक्त राष्ट्रांशी संबंधित चुकीचा पर्याय निवडा.

- (A) भारत हा संयुक्त राष्ट्रांचा संस्थापक सदस्य आहे
- (B) विजया लक्ष्मी पंडित यांनी संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेच्या अध्यक्षा म्हणून काम पाहिले
- (C) भारत संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषदेचा स्थायी सदस्य आहे
- (D) संयुक्त राष्ट्रांच्या शांतता मोहिमांमध्ये भारताचे मोठे योगदान आहे

58. कोणत्या वर्षी हवामान बदलावरील आंतरशासकीय पॅनेलची स्थापना करण्यात आली ?

- (A) 1985
- (B) 1986
- (C) 1987
- (D) 1988

59. The ethnic group of the Uighur people belongs to which country ? (A) Myanmar (B) Bangladesh (C) China (D) Vietnam 60. The Teesta River dispute is a dispute between which of the following two countries ? (A) India-Pakistan (B) India-Bangladesh (C) India-Nepal (D) India-China 61. In which of the Article of Indian Constitution there is provision that the State shall take step to separate the Judiciary from the Executive in the Public services of the State ? (A) 55 (B) 52 (C) 56 (D) 50	59. ऊईगुर लोकांचा वांशिक गट हा कोणत्या देशाशी संबंधित आहे ? (A) म्यानमार (B) बांगलादेश (C) चीन (D) व्हिएतनाम 60. तिस्ता नदी विवाद हा खालीलपैकी कोणत्या दोन देशांमधील विवाद आहे ? (A) भारत-पाकिस्तान (B) भारत-बांगलादेश (C) भारत-नेपाल (D) भारत-चीन 61. राज्याच्या लोकसेवामध्ये कार्यकारी यंत्रणेपासून न्याययंत्रणा अलग ठेवण्याकरता राज्य उपाययोजना करील अशी तरतूद राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमामध्ये केलेली आहे ? (A) 55 (B) 52 (C) 56 (D) 50

62. The pay of Comptroller and Auditor General is equal to the pay of .....

- (A) President
- (B) Chief Justice of High Court
- (C) Judge of Supreme Court
- (D) Vice-President

63. Which of the following statements are incorrect about Committee on Public Undertakings of the Parliament ?

- (a) The Chairman of the Committee is appointed only from amongst its members who are drawn from the Lok Sabha.
- (b) Pandit Nehru was recommended about creation of this Committee in 1963.
- (c) From 1974, there are 15 members elected from Lok Sabha and 7 members elected from Rajya Sabha.
- (d) The tenure of members of this Committee is of two years.

Answer Options :

- (A) (a) and (b)
- (B) (b) and (d)
- (C) (c) and (d)
- (D) (b) and (c)

62. नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन ..... यांच्या वेतनाइतके असते.

- (A) राष्ट्रपती
- (B) उच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधीश
- (C) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश
- (D) उपराष्ट्रपती

63. संसदेच्या सार्वजनिक उपक्रम समितीबाबत खालीलपैकी चुकीचे विधाने कोणती आहेत ?

- (a) लोकसभेमधून निवडून आलेल्या सदस्यांमधूनच या समितीचा अध्यक्ष निवडला जातो.
- (b) पंडित नेहरू यांनी या समितीच्या निर्मितीची शिफारस 1963 मध्ये केली.
- (c) 1974 पासून लोकसभेमधून 15 तर राज्यसभेमधून 7 सदस्य या समितीवर निवडले जातात.
- (d) या समितीच्या सदस्यांचा कार्यकाळ दोन वर्षांचा असतो.

पर्यायी उत्तरे :

- (A) (a) आणि (b)
- (B) (b) आणि (d)
- (C) (c) आणि (d)
- (D) (b) आणि (c)

64. The Election Commission has given Constitutional status in the ..... Part of the Constitution of India. (A) 6 (B) 10 (C) 13 (D) 15 65. Who said that the Indian federalism is Cooperative federalism ? (A) Morris Jones (B) K.C. Wheare (C) Granville Austin (D) C.F. Strong 66. The principle of Basic structure of the Constitution is propounded by the Supreme Court of India in the following Judgement : (A) I.R. Coelho Case (B) Golaknath Case (C) Keshavananda Bharati Case (D) S.R. Bommai Case	64. भारतीय संविधानाच्या भाग ..... मध्ये निवडणूक आयोगाला संविधानात्मक दर्जा दिलेला आहे. (A) 6 (B) 10 (C) 13 (D) 15 65. भारतीय संघराज्य हे “सहकारी संघराज्य” आहे असे कोण म्हणाले ? (A) मोरीस जोन्स (B) के.सी. व्हीअर (C) ग्रॅनविले ऑस्टिन (D) सी.एफ. स्ट्रॉंग 66. राज्यघटनेची पायाभूत संरचना हे तत्त्व सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलपैकी कोणत्या खटल्याच्या निर्णयामध्ये प्रतिपादित केले ? (A) आय.आर. कोएल्हो खटला (B) गोलकनाथ खटला (C) केशवानंद भारती खटला (D) एस.आर. बोम्मई खटला

67. Which Act has made the Governor-General of Bengal as the Governor-General of India ?

- (A) Regulating Act of 1773
- (B) Charter Act of 1833
- (C) Charter Act of 1853
- (D) Government of India Act of 1858

68. How many seats were won by the Unionist Muslim Party in the Constituent Assembly election ?

- (A) 73
- (B) 01
- (C) 08
- (D) 05

67. कोणत्या कायद्याने बंगालचा गव्हर्नर-जनरल हा भारताचा गव्हर्नर-जनरल झाला ?

- (A) 1773 चा रेग्युलेटिंग ॲक्ट
- (B) 1833 चा चार्टर ॲक्ट
- (C) 1853 चा चार्टर ॲक्ट
- (D) 1858 चा गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट

68. युनिअनिस्ट मुस्लिम पार्टी ने संविधान सभेच्या निवडणुकीत किती जागा जिंकल्या ?

- (A) 73
- (B) 01
- (C) 08
- (D) 05

69. Which of the following sentences are correct ?

- (a) The President can pardon sentences inflicted by Court Marshal.
- (b) The Governor also can pardon sentences inflicted by Court Marshal.
- (c) The petitioner for mercy has no right to an oral hearing by the President.
- (d) When the earlier petition of mercy has been rejected by the President; stay cannot be obtained by filling another petition ?

Answer Options :

- (A) (a), (b), (d)
- (B) (c), (b), (d)
- (C) (a), (c), (d)
- (D) (a), (b), (c), (d)

69. खालीलपैकी योग्य विधाने निवडा :

- (a) राष्ट्रपती कोर्ट मार्शलने सैनिकी न्यायालयात झालेल्या शिक्षेला देखील माफ करू शकतात.
- (b) राज्यपाल देखील कोर्ट मार्शलने सैनिकी न्यायालयात झालेल्या शिक्षेला देखील माफ करू शकतात.
- (c) दया, याचना करणाऱ्या अर्जदाराला राष्ट्रपतीद्वारे मौखिक सुनावणी करण्याचा हक्क नाही.
- (d) जेव्हा राष्ट्रपतींनी अगोदरच क्षमायाचनेचा अर्ज फेटाळला असेल तर पुन्हा एकदा अर्ज करून शिक्षेवर स्थगिती मिळविता येणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

- (A) (a), (b), (d)
- (B) (c), (b), (d)
- (C) (a), (c), (d)
- (D) (a), (b), (c), (d)

70. The provision of establishment of Gram Sabha is in which of the Article of the Indian Constitution ? (A) 243 (B) 243 A (C) 243 C (D) 243 D 71. Which of the following statement is true ? (A) Right to Education Act – 1947 (B) Announcement of Mandal Commission–1967 (C) Announcement of LPG Policy – 1991 (D) Right to Freedom–2001 72. Which of the following caste group is 'Dominant Caste group' ? (A) Patel, Maratha, Reddy, Jatav (B) Patel, Maratha, Reddy, Mahar (C) Patel, Maratha, Reddy, Kamma (D) Patel, Maratha, Reddy, Dhobi	70. भारतीय राज्यघटनेमध्ये ग्रामसभेच्या स्थापनेविषयीची तरतूद कोणत्या कलमात आहे ? (A) 243 (B) 243 क (C) 243 ग (D) 243 घ 71. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ? (A) शिक्षणाचा हक्क - 1947 (B) मंडल आयोगाची घोषणा-1967 (C) एल.पी.जी. (उदारीकरण, खाजगीकरण, जागतिकीकरण) घोषणा-1991 (D) स्वातंत्र्याचा हक्क-2001 72. खालीलपैकी कोणता 'जात गट' प्रभुत्वशाळी जात गट म्हणून ओळखला जातो ? (A) पटेल, मराठा, रेड्डी, जाटव (B) पटेल, मराठा, रेड्डी, महार (C) पटेल, मराठा, रेड्डी, कम्मा (D) पटेल, मराठा, रेड्डी, धोबी

73. Which of the following is Union Territory ?

- (1) Kashmir
- (2) Jammu
- (3) Ladakh
- (4) Daman and Diu
- (A) (1) and (2)
- (B) (2) and (3)
- (C) (3) and (4)
- (D) All of the above

74. **Assertion (A) :**

In Indian politics 'Decline of Congress' took place.

Reason (R) :

In 1990's State-centric politics became important.

Codes :

- (A) (A) is true but (R) is false
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is reason of (A)
- (C) Both (A) and (R) are false
- (D) Both (A) and (R) are true but (R) is not reason of (A)

73. खालीलपैकी कोणते केंद्रशासित प्रदेश आहेत ?

- (1) काश्मिर
- (2) जम्मू
- (3) लडाख
- (4) दमन आणि दिव
- (A) (1) आणि (2)
- (B) (2) आणि (3)
- (C) (3) आणि (4)
- (D) वरीलपैकी सर्व

74. **विधान (A) :**

भारतीय राजकारणात काँग्रेस च्या प्रक्रिया घडली.

कारण (R) :

1990च्या दशकात 'राज्यकेंद्रित' राजकारण महत्वाचे बनले.

संकेतसूची :

- (A) (A) बरोबर आहे पण (R) हे चूक आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे कारण आहे
- (C) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे कारण नाही

75. Who was related to centre dominated federation ? (A) Mahatma Phule (B) Dr. Babasaheb Ambedkar (C) Mahadeo Govind Ranade (D) Mahatma Gandhi	75. खालीलपैकी कोण केंद्र प्रभुत्व संघराज्याशी संबंधित आहे ? (A) महात्मा फुले (B) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (C) महादेव गोविंद रानडे (D) महात्मा गांधी
76. Which of the following is New-Social movement ? (A) Worker's Movement (1901-1950) (B) Peasant's Movement (1950-1970) (C) Women's Movement (1901-1950) (D) Ecology Movement (1970 onwards)	76. खालीलपैकी कोणती नव सामाजिक चळवळ आहे ? (A) कामगार चळवळ (1901-1950) (B) शेतकरी चळवळ (1950-1970) (C) स्त्रियांची चळवळ (1901-1950) (D) परिसृष्टी चळवळ (1970 नंतर)
77. Who was related to economic reform policy in India ? (A) Jawaharlal Nehru (B) Lalbahadur Shastri (C) Narsimha Rao (D) Gulzarilal Nanda	77. भारतातील आर्थिक सुधारणा धोरणाशी कोण संबंधित आहे ? (A) जवाहरलाल नेहरू (B) लालबहादूर शास्त्री (C) नरसिम्हा राव (D) गुलझारीलाल नंदा

78. Match the following list of political leader and their respective political party ?

List I

- (a) M. K. Stalin
- (b) Chandrashekhar Rao
- (c) Mamta Banarjee
- (d) Omar Abdulla

List II

- (1) National Conference
- (2) D.M.K.
- (3) Bhartiya Telangana Samiti
- (4) Trunmul Congress

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (4) (3) (2) (1)
- (D) (3) (4) (2) (1)

78. राजकीय नेतृत्व राजकीय पक्ष यांची योग्य जोडी जुळवा :

सूची I

- (a) एम. के. स्टॅलिन
- (b) चंद्रशेखर राव
- (c) ममता बॅनर्जी
- (d) ओमर अब्दुल्ला

सूची II

- (1) नॅशनल कॉन्फरन्स
- (2) ड्र. मु. क.
- (3) भारतीय तेलंगणा समिती
- (4) तृणमूल काँग्रेस

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (1) (2) (3) (4)
- (C) (4) (3) (2) (1)
- (D) (3) (4) (2) (1)

79. Which of the following statement about Chief Minister and Prime Minister is not correct ?

- (A) V.P. Singh was Chief Minister of Uttar Pradesh and Prime Minister of India
- (B) H.D. Deve Gowda was Chief Minister of Karnataka and Prime Minister of India
- (C) Narendra Modi was Chief Minister of Gujrat and Prime Minister of India
- (D) I.K. Gujral was Chief Minister of Punjab and Prime Minister of India

80. Which of the following is recognised as leftist Political Party ?

- (A) Indian National Congress
- (B) Bhartiya Janta Party
- (C) Communist Party of India (M)
- (D) Nationalist Congress Party

79. खालीलपैकी मुख्यमंत्री आणि पंतप्रधान यांच्याबाबतचे विधान असत्य आहे :

- (A) व्ही.पी. सिंग उत्तरप्रदेशचे मुख्यमंत्री व भारताचे पंतप्रधान होते
- (B) एच. डी. देवेगौडा हे कर्नाटकचे मुख्यमंत्री व भारताचे पंतप्रधान होते
- (C) नरेंद्र मोदी हे गुजरातचे मुख्यमंत्री व भारताचे पंतप्रधान आहेत
- (D) आय. के. गुजराल हे पंजाबचे मुख्यमंत्री व भारताचे पंतप्रधान होते

80. खालीलपैकी कोणता पक्ष डावा राजकीय पक्ष म्हणून ओळखला जातो ?

- (A) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस
- (B) भारतीय जनता पक्ष
- (C) भारतीय साम्यवादी पक्ष (मार्क्सवादी)
- (D) राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष

81. Managers are called as 'knowledge workers' by ..... . (A) Peter F. Drucker (B) Rensis Likert (C) James Buchanan (D) Chris Argyris 82. Who among the following is the editor of the book 'Public Administration in a Time of Turbulence' ? (A) Frank Marini (B) Dwight Waldo (C) Mohit Bhattacharya (D) John Honey 83. Who among the following thinker shares the integral view of public administration ? (A) Henry Fayol (B) Herbert Simon (C) Thomson (D) Luther Gulick	81. व्यवस्थापकांना 'ज्ञान कामगार' म्हणून ..... यांनी संबोधले आहे. (A) पीटर एफ. ड्रकर (B) रेन्सिस लिक्ट (C) जेम्स बुकानन (D) ख्रिस आर्गीरिस 82. खालीलपैकी 'पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन इन टाइम ऑफ टर्ब्युलेन्स' या पुस्तकाचे संपादक कोण आहेत ? (A) फ्रँक मारिनी (B) ड्वाइट वाल्डो (C) मोहित भट्टाचार्य (D) जॉन हनी 83. खालीलपैकी कोणाचा विचार सार्वजनिक प्रशासनाचा सर्वव्यापी दृष्टिकोन आहे ? (A) हेनरी फेयोल (B) हर्बर्ट सायमन (C) थोमसन (D) ल्यूथर गुलिक

84. Who among the following thinkers mentioned that, 'Conflict is neither good nor bad, and it should not be ethically judged' ? (A) M.P. Follet (B) Elton Mayo (C) Chester I. Barnard (D) Dwight Waldo	84. खालीलपैकी कोणते विचारवंतांनी 'संघर्ष हा चांगला किंवा वाईट नसतो आणि त्याचा नैतिकदृष्ट्या न्याय केला जाऊ नये' असे म्हटले आहे ? (A) एम. पी. फॉलेट (B) एल्टन मेयो (C) चेस्टर आय. बर्नार्ड (D) ड्वाइट वाल्डो
85. Who among the following has given the typology of 'Agraria' and 'Industria' ? (A) Max Weber (B) Karl Deutsch (C) Alvin Gouldner (D) F.W. Riggs	85. खालीलपैकी कोणी 'अग्रेरिया' आणि 'इंडस्ट्रीया' हे वर्गीकरण दिले आहे ? (A) मॅक्स वेबर (B) कार्ल डॉइश (C) आल्विन गोल्डनर (D) एफ. डब्ल्यू. रिग्स
86. Who among the following is regarded as the father of American Public Administration ? (A) Woodrow Wilson (B) L.D. White (C) Frank Goodnow (D) Herbert Simon	86. खालीलपैकी कोणाला अमेरिकन लोक प्रशासनाचे जनक मानले जाते ? (A) वुड्रो विल्सन (B) एल. डी. व्हाईट (C) फ्रँक गुडनाऊ (D) हर्बर्ट सायमन

87. Who among the following pioneered the field of 'Cybernetics' ? (A) Henry Fayol (B) Norbert Weiner (C) Chester Barnard (D) Herbert Simon 88. Who defined power as 'The probability that one actor within a social relationship will be in a position to carry out his own will, despite resistance' ? (A) M.P. Follett (B) Herbert Simon (C) Max Weber (D) Peter Drucker 89. Who among the following gave the theory of maturity-immaturity ? (A) Douglas McGregor (B) Chris Argyris (C) Frederick Herzberg (D) Rensis Likert	87. खालीलपैकी कोणी 'सायबरनेटिक्स' क्षेत्रात प्रामुख्याने मांडणी केली ? (A) हेनरी फेयोल (B) नॉर्बर्ट वेनर (C) चेस्टर बर्नार्ड (D) हर्बर्ट सायमन 88. 'प्रतिकार असतानाही एखादी व्यक्ती सामाजिक संबंधात आपल्या इच्छेप्रमाणे वागण्याची शक्यता असते', अशी सत्तेची व्याख्या कोणी केली ? (A) एम. पी. फोलेट (B) हर्बर्ट सायमन (C) मॅक्स वेबर (D) पीटर ड्रुकर 89. खालीलपैकी कोण परिपक्वता-अपरिपक्वतेचा सिद्धांत मांडला ? (A) डग्लस मेकग्रेगर (B) ख्रिस आर्गीरिस (C) फ्रेडरिक हर्झबर्ग (D) रेन्सिस लिक्ट

90. .... can be credited with introducing comparative study of Public Administration. (A) Frank J. Goodnow (B) F.W. Riggs (C) Woodrow Wilson (D) Elton Mayo	90. सार्वजनिक प्रशासनाचा तौलनिक अभ्यास सुरू करण्याचे श्रेय ..... ला दिले जाऊ शकते. (A) फ्रँक जे. गुडनारु (B) एफ. डब्ल्यू. रिग्ज (C) वुड्रो विल्सन (D) एल्टन मेयो
91. Which among the following writ provides a remedy for a person wrongfully detained ? (A) Writ of Habeas Corpus (B) Writ of Mandamus (C) Writ of Certiorari (D) Writ of Prohibition	91. खालीलपैकी कोणता आदेश चुकीच्या पद्धतीने ताब्यात घेतलेल्या व्यक्तीसाठी उपाय म्हणून वापरला जातो ? (A) बंदी प्रत्यक्षीकरण (B) परमादेश (C) उत्प्रेक्षण (D) प्रतिषेध
92. Which Model of economic development was implemented in India in the fifties ? (A) M.N. Roy (B) Hayek (C) Mahalanobis (D) Jayprakash Narayan	92. आर्थिक विकासाचे कोणते प्रारूप पन्नाशीच्या दशकात भारतात राबविण्यात आले होते ? (A) एम. एन. रॉय (B) हायेक (C) महालनोबिस (D) जयप्रकाश नारायण

93. Jawaharlal Nehru's concept of Mixed economy Model includes : (A) Socialist idea (B) Liberalization idea (C) Privatization idea (D) Internet Governance Idea 94. Which of the following Commission for the first time recommended for the appointment of Lokpal and Lokayukta ? (A) First Administrative Reforms Commission (B) Second Pay Commission (C) Union Public Service Commission (D) Second Administrative Reforms Commission 95. Who was the Chairman of 2nd Administrative Reforms Commission ? (A) Veerappa Moily (B) Vasant Rao Naik (C) P.B. Patil (D) Baburao Kale	93. जवाहरलाल नेहरूच्या मिश्र अर्थव्यवस्था प्रारूपात काय अभिप्रेत आहे ? (A) समाजवादी संकल्पना (B) उदारीकरण संकल्पना (C) खाजगीकरण संकल्पना (D) इंटरनेट शासनव्यवहार संकल्पना 94. खालीलपैकी कोणत्या आयोगाने लोकपाल आणि लोकायुक्त यांच्या नियुक्तीसाठी प्रथम शिफारस केली ? (A) पहिला प्रशासकीय सुधारणा आयोग (B) दुसरा वेतन आयोग (C) केंद्रीय लोकसेवा आयोग (D) दुसरा प्रशासकीय सुधारणा आयोग 95. दुसऱ्या प्रशासकीय सुधारणा आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते ? (A) वीरप्पा मोईली (B) वसंतराव नाईक (C) पी.बी. पाटील (D) बाबुराव काळे

96. NREGA can be seen as a step towards :

- (A) The legal enforcement of Right to Work
- (B) The legal enforcement of equal wages
- (C) The legal enforcement of Right to Education
- (D) The legal enforcement of Right to Information

97. Which Article of the Constitution of India states that the Union Cabinet is collectively responsible to the Lok Sabha ?

- (A) Article 75 (3)
- (B) Article 74 (1)
- (C) Article 75 (2)
- (D) Article 75 (1)

96. नरेगाकडे कोणत्या कारणासाठी एक पाऊल म्हणून पाहिले जाऊ शकते ?

- (A) कामाच्या अधिकाराची कायदेशीर अंमलबजावणी
- (B) समान वेतनाची कायदेशीर अंमलबजावणी
- (C) शिक्षण हक्काची कायदेशीर अंमलबजावणी
- (D) माहिती अधिकाराची कायदेशीर अंमलबजावणी

97. केंद्रीय मंत्रिमंडळाने लोकसभेला सामूहिक जबाबदार असण्याची तरतूद भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमात सांगितली आहे ?

- (A) कलम 75 (3)
- (B) कलम 74 (1)
- (C) कलम 75 (2)
- (D) कलम 75 (1)

98. Which of the following is a non-political factor of public policy formulation ? (A) Legislature (B) Election (C) Executive (D) Civil Society	98. खालीलपैकी सार्वजनिक धोरण निश्चितीचे बिगर राजकीय माध्यम कोणते आहे ? (A) कायदेमंडळ (B) निवडणूक (C) कार्यकारी (D) नागरी समाज
99. Who puts more focus on the processes in Public Policy ? (A) Governance (B) Revolution (C) Military (D) Guerilla War	99. सार्वजनिक धोरणातील प्रक्रियांवर कोण अधिक लक्ष केंद्रित करते ? (A) शासनव्यवहार (B) क्रांती (C) सैनिक (D) गुरिल्ला युद्ध
100. Who plays an important role in increasing an organization's transparency and accountability to its stakeholders ? (A) Private Security Agency (B) Nepotism (C) Patronage (D) Social audit	100. एखाद्या संस्थेची पारदर्शकता आणि तिच्या भागधारकांप्रती उत्तरदायित्व वाढवण्यात कोणाची महत्त्वाची भूमिका आहे ? (A) खाजगी सुरक्षा यंत्रणा (B) घराणेशाही (C) अनुग्रह (D) सामाजिक अंकेक्षण

JUN - 15225/II—A

ROUGH WORK

